

A.F. BRADYOVÁ SLEPÍ

host

„Tento psychologický thriller čtenáře popadne a nepustí ho,
dokud není pravda o minulosti konečně odhalena.“

Publishers Weekly

A. F. Bradyová

Slepí

A. F. Bradyová

SLEPÍ

BRNO 2018

THE BLIND © 2017 by A. F. Brady

All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form. This edition is published by arrangement with Harlequin Books S. A.

Tento příběh je smyšlený. Názvy, postavy, místa či události jsou výsledkem autorčiny představivosti. Jakákoli podobnost se skutečnými postavami, žijícími či mrtvými, společnostmi, institucemi, událostmi či místy je čistě náhodná.

Cover photo © David Smetana, 2018

Translation © Pavel Bakič, 2018

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2018
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-7577-520-7 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7577-521-4 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7577-522-1 (Formát MobiPocket)

Nepochopeným

„Ó, tomu se nevyhnete,“ řekla Kočka. „Zde jsme všichni potrhlí.
Já jsem potrhlá. Vy jste potrhlá.“
„Jak víte, že jsem potrhlá?“ řekla Alenka.
„Musíte být potrhlá,“ řekla Kočka, „nebo byste sem nebyla přišla.“

LEWIS CAROLL, *Alenčina dobrodružství v říši divů*

Část první

18. října, 9:40

Klečím na podlaze u sebe v kanceláři, vážu uzel na pytli na odpadky a přitom z něj vymačkávám vzduch. Uklízeči vždycky nechávají na dně náhradní sáčky, takže ten zavázaný můžu rovnou vyhodit a dát místo něj nový. Osvědčilo se mi to jako nejnenápadnější způsob, jak po zvracení do koše zamaskovat smrad alkoholu. Ráda bych si namlouvala, že jsem odolná a umím obsah žaludku udržet, ale pravda je taková, že když piju, obvykle pak po ránu v kanceláři takhle klečím.

Jmenuju se Sam. Jsem psycholožka a dělám v léčebně. Ne v takové té, co znáte z *Rain Mana* nebo z *Narušení*. Tahle je na Manhattanu. Rozlehlé trávníky a zastřižené živé ploty tu nenajdete. Nenajdete tu ani široké chodby a třímetrové dveře jako v *Přeletu nad kukaččím hnízdem*. Páchne to tady dezinfekcí a žvýkačkami, protože je do dezinfekce přidáné žvýkačkové aroma. Svítí se tady zářivkami a věčně nefungují záchody. Výtah je velký jako hangár a vždycky praská ve švech. Dělám tady šest let a ještě nikdy jsem jím nejela sama. Každý den v něm někdo zmáčkne poplašené tlačítko.

Sádrokartonové desky na stropě mají v rozích mokré skvrny. Všechny dveře jsou natřené našedo a je do nich zasazená oválná tabulka drátěného skla. Jen dveře ordinací se liší, ty jsou natřené na světle žluto a žádné tabulky do nich zasazené nejsou. Na všech visí papírové cedulky se slovy jako *Oběd*, *Probíhá sezení* nebo *Nerušit*. Často si musíme dělat nové, protože nám na ně pacienti píšou.

Jakmile na kliniku vstoupíte, svět se jakoby smrskne. Zvuky zvenčí sem nedoléhají — nacházím se v nejrušnějším městě na

světě, ale neslyším ho. Ze všech místností, kde pořádáme skupiny, je jenom jedna na slunečné straně budovy. Přesunuli jsme do ní kytky, ale hodně se v ní práší a nikomu se tam nechce chodit.

Máme tu všemožné pacienty, celkem jich je sto šest. Nejmladšímu je šestnáct a nejstaršímu devadesát tři. Ještě před pár měsíci bylo nejstaršímu devadesát pět, ale umřel. V jednom křídle bydlí muži, v druhém ženy a prakticky nikdo nemá vlastní pokoj. Na ten lidi posíláme třeba za agresivní chování. Jakmile se to pacienti dozvědí, agresivní chování je u nich prakticky zaručené. Jenže jim nedochází, že samostatný pokoj je prostě jenom pokoj pro dva přehrazený uprostřed skládací zástěnou, a že když se místnost takhle rozdělí, někdo nutně přijde o okno. Klinika se jmenuje Psychiatrické centrum Typhlos, nikdy jsem se nikoho nezeptala proč.

Připadám si jako hochštaplerka, protože se od ostatních v léčbě nijak neliším. Občas je to vyloženo k smíchu. Od odborného personálu se očekává, že bude všem dodávat naději. Očekává se od nás, že nám naše nadání, trpělivost a těžce vydobyté tituly pomůžou aplikovat získané vědomosti a pomoci ostatním k lepšímu životu. Pyšníme se tím, jak to máme v hlavě srovnané. Vidíme sami sebe jako pastýře. Tvrdí se nám, že svojí vznešenou a nezištnou prací prospíváme společnosti. Ale to jsou jen žvásty. Nijak se od těch druhých nelišíme. Nevede mezi námi jasná hranice. Neodděluje nás propast. Přinejlepším jen prasklina. Mám klíč a ordinaci, oni ne. Přišla jsem na kliniku s tím, že je budu zachraňovat, oni mě zachránit nemůžou. Někdy ale ten předěl není ostrý. Říká se, že kdo neumí, učí. A kdo neumí pomoci sám sobě, ten holt pomáhá druhým.

19. října, 11:12

Tenhle týden k nám přijde nový pacient. Nikdo se ho nechce ujmout. V jeho materiálech o něm nic pořádného nestojí a zkazky, které kolují mezi personálem, vyplňují bílá místa hororovými historkami a pitomostmi. (*Zabil svého posledního terapeuta; odmítá vyplňovat formuláře; uvázat si ho na krk bude noční můra.*) Ujmout se ho nechci dokonce ani já, i když si jinak nechtěné pacienty беру vždycky. Nikdo pořádně neví, co od něj čekat: co je pravda a co se jenom povídá. Jeho složka patří k těm, ze kterých nikdo není moudrý. Na dotazy při psychosociální diagnostice zjevně neodpovídal. Většina údajů se opírá o jeho vzhled a dokumenty, které s ním dorazily při příjmu. Každopádně byl ve vězení, to stojí v podkladech černé na bílém. Seděl přes dvacet let, ale za co, to se do složky už nějak nedostalo. Po propuštění bydlel léta v domech na půl cesty. A teď má v rámci podmíněného propuštění nařízenou léčbu.

Moc, kterou držíme v rukou, považujeme z velké části za samozřejmou. Přitom se opírá jenom o nevědomost pacientů, které proti ní ani nenapadne bojovat. A pak se objeví tenhle chlap a všechnu tuhle samozřejmost zviklá. Asi tím ve mně vzbuzuje jistou úctu. Už nějakou dobu v práci jen tak klímám a doufám, že se něco změní. Možná tu změnu přinese právě on.

19. října, 13:15

„Kdo mi poví, co to znamená, když je něco dědičné?“ zeptám se skupiny, kterou zrovna vedu. Zaměřujeme se na psychoedukaci, takže bych měla pacientům pomáhat, aby lépe porozuměli vlastním diagnózám. Psychiatři jim hrozně často jenom řeknou, že jejich diagnóza je taková a taková, a s bližším vysvětlením se neobtěžují.

„Že to má člověk v rodině?“ odpoví Tashawndra. Jedenáctinásobná matka, které všechny děti sebrala sociálka. O většině ani neví, kam přišly, a dvě podle ní nejspíš umřely, jistá si tím ale není. Takhle vypadá její svět.

„Přesně — znamená to, že roli hraje genetika. Kterých duševních chorob se to například týká?“ Jako obvykle sedím na katedře.

„Rakoviny. Máma dostala rakovinu prsu a já kvůli tomu musela na kontrolu, ale nenašli mi ji.“ Lucy.

„Dobrá odpověď. U rakoviny hraje genetika velkou roli, takže pokud jí někdo v rodině onemocněl, je důležité se nechat vyšetřit. Ale co *duševní* choroby? Takové, které léčíme tady?“

„Ty jsou dědičné asi všechny, ne? Víím, že když se narodíte fetákům nebo když fetuje váš brácha, tak nejspíš začnete fetovat taky. A to se tady léčí. A když má někdo z rodiny deprese, tak je můžete dostat i vy.“ Tashawndra.

„Vynikající příklad,“ pochválím ji. „Deprese je částečně daná geneticky. Stejně jako schizofrenie, bipolární porucha a mnoho dalších problémů, které tu léčíme.“

„Takže člověk může udělat leda hovno, nemám pravdu? Když má jeho máma schizofrenii, tak ji dostane taky, hotovo dvacet.

Je v háji od narození. Narodí se a rovnou se ví, že bude magor. Jako se o někom řekne, že byl fotbalista už od kolíčky, tak on je už od kolíčky magor.“ Tyler. Tyler má schizofrenii. Na svých dvaadvacet je zralá osobnost. Působí, jako by oplýval moudrostí, která se nám ostatním nějak vyhnula. Je smířený s tím, s čím se my ostatní pereme. Tyler dokázal odpustit.

„Neplatí to pokaždé. A můžeme prosím vynechat sprostá slova? Takzvaná genetická predispozice znamená, že někdo v rodině trpí určitou poruchou, ale že ji ostatní dostat můžou a nemusí. Podle toho, co je v životě potká. Někdy okolnosti napomůžou tomu, že zůstanou zdraví, a někdy naopak přispějí k propuknutí choroby.“ Kopu patami do katedry.

„A po čem propuká? Po drogách a tak?“ Tyler. „Vím, že když brácha chodil do školy, fetoval s kámošem a pak mu hráblo. Šel pod zámek, fakt neměl všech pět pohromadě. Než začal fetovat, nikdy se takhle nechoval.“

„Samozřejmě: drogy. Ty hrají velkou roli.“ Kývu a zapáleně pokračuju ve výkladu: „Taky chudoba, zneužívání, vyrůstání v neúplné rodině, nedostatek jídla, překážky v chození do školy... To jsou všechno jakoby minusové body. Když máte depresivní nebo schizofrenický gen a tyhle minusové body nasbíráte, můžete skončit v péči lékařů.“

„Jako baseball — tři strajky a jste out.“ Tyler. Povídám si s ním o baseballu na chodbách. Bojím se, abych na něj jednou nenarazila na stadionu Yankees.

20. října, 19:44

Když je skoro načase zamířit domů, začnu se zaobírat myšlenkami, kterým jsem se přes den vyhýbala. Nemám tady nic k pití ani cigaretu, abych si tyhle chvíle nějak usnadnila, ale stejně se do té propasti odvážím nahlédnout.

Vím, že až přijdu domů a budu sama a nebude mi zvonit telefon, stejně se těm myšlenkám poddám, tak proč se do toho nepustit rovnou? Možná se mi uleví. Možná potom doma nebudu tolik brečet. Jediný nevyhnutelný následek: cestou z práce budu muset mít v metru na očích sluneční brýle, protože mi od samého trápení opuchne tvář a v očích mi budou stát slzy, které se v nich pokaždé kdovíjak udrží přesně do chvíle, než otevřu dveře bytu.

Nebylo to tak vždycky. Kdysi svět dával smysl. Tehdy jsem ještě měla pocit, že chápu co a jak a že všechno nedělám jenom mechanicky.

Metro má výluku. Na společném úseku linek A a C došlo k požáru, takže musím vystoupit asi tak o sto ulic dřív. Ani nevím proč, ale jdu pěšky. Při chůzi obvykle přemýšlím a to teď asi nebude dobře, protože u sebe nemám hotovost, abych si někde dala drink a tím myšlenky zarazila.

Venku je zima. Taková ta, co z ní jednoho rozbolí kolena a rty mu zmrznou na kámen, takže se mu špatně mluví. Slzí mi oči, ale nebrečím. Připaluju si jednu od druhé a musím střídat ruce, protože nemám rukavice.

Navzdory mrazu se po ulicích promenují rodiny. Všímám si jich, co jsem vystoupila z metra. Už pár set metrů udržuju tempo s maminkou, která tlačí kočárek po protější straně ulice. Vypadá

jako já. Nebo spíš vypadá jako moje máma a totéž se nejspíš dá říct i o mně. Já i máma jsme blondýny a žena s kočárkem s námi nejspíš bude mít společné taky modré oči, i když to na tu dálku nepoznám. Je malá, jako máma. Obě je o hodně převyšuju, odjakživa si říkám, že táta musel být obr. Dál tímhle nevrlym městem mířím k jihu, a teď u toho navíc musím myslet na rodinu.

Vyrůstala jsem jenom s mámou. Táta žije, akorát nevím kde. Nikdy jsem ho neviděla, ale to nehraje roli, zvládat samotnou mámu už beztak bylo až až. Občas tátu vynášela do nebes: *Je to výborný člověk*. Občas na něj kydala hnůj: *Irčoun debilní, vůbec si mě nezaslouží*. A co to děcko v kočárku, napadá mě — ví, kdo je jeho táta?

Jmenuju se Samantha, po mámě. Asi proto si nechávám říkat jenom Sam. Příjmením jsme Jamesovy. Je to skoro, jako bych měla dvě křestní. Vždycky všem říkám, aby nikomu se dvěma křestními nevěřili.

Jsem už na dohled svého bytu. Je v celém patře jediný, kde se nesvítí. Starý vápencový dům stojí uprostřed bloku a nemáme v něm výtah. Bydlím v New Yorku několik let. Nastoupila jsem tady na postgraduál a nějakou dobu šla z jednoho miniaturního bytu do druhého, věčně jen samé garsonky a další krcálky v Brooklynu a na Manhattanu. V současném bytě mám vanu a kromě toho — věc prakticky nevidaná — tři úložné komory. Mám psací stůl a konferenční stůl a mohlo by to u mě vypadat jako u dospělého člověka, kdybych byla schopná nakoupit jídlo a dát ho do ledničky. Gauč mám hnědý a na každé roční období měním potahy polštářků. Teď jsou tmavě modré. Koberec mi z větší části vyšísovalo slunce, které se mi v létě celý den opírá do oken obrácených k jihu. Dřív se mi pestrý koberec líbil, ale dneska mi přijde moc holčičí. V kuchyni mám vzorně čisto a nad dřezem je okno, takže při mytí skleniček na víno můžu koukat, co sousedí. Radiátor hlučí a mě to uklidňuje, protože jinak by v bytě bylo ticho. Televizi nikdy nepouštím, připadám si pak totiž nicotná.

Zámek na domovních dveřích vyžaduje grif a mám pocit, že se vždycky zasekne zrovna ve chvíli, kdy se zvedne víchr a mě rozbolí uši. Tmavě zelené dlaždičky v hale věčně působí zaprášeně, mám

strach, že na nich jednou uklouznou a rozrazím si hlavu. Schody jsou široké a zvolna se stáčejí, pozůstatek dřívějšího, skoro zapomenutého New Yorku. Kroužím po nich nahoru k bytu a shazuju ze sebe vnější slupky.

Otevřu lahev vína, kterou jsem si koupila v obchodě přes ulici. Dlouhodobě dbám na to, abych pila jako kultivovaný dospělý. Piju noc co noc, ale to nevadí, protože si dopřávám drahé víno, nalévám si ho do drahých skleniček a ty pak před spaním nezapomínám opláchnout. Taky vždycky vysypu popelníky, dokonce i mně se totiž hnusí mít po bytě vajgly. Párkrát jsem kouřit přestala, ale na další pokusy už kašlu, protože mě stejně dřív zabije něco jiného. Zoufalci lpí na různých podivnostech.